

Arkivnr: 2014/13889-143

Saksbehandlar: Even Vaular

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fylkestrafikksikringsutvalet i Hordaland		

Trafikksikringsarbeidet i Vestland fylkeskommune - innspel til fellesnemnda

Samandrag

På FTU-møtet 2. april gjorde utvalet vedtak om ei uttale til fellesnemnda om satsinga på trafikksikring i det nye fylket. I vedtaket heiter det mellom anna at utvalet ber administrasjonen om å «*belyse for fellesnemnda nokre av utfordringane på trafikksikringsområdet som fylkestrafikksikringsutvalet har særleg ansvar for*». Etter avklaringar gjort i etterkant av vedtaket, vert det tilrådd at uttalen til fellesnemnda vert sendt som eit eiga skriv frå FTU Hordaland, relatert til pågåande budsjettprosess for Vestland fylkeskommune. Det er naturleg at utfordringane administrasjonen vart beden om å belysa, inngår i utvalet sitt skriv.

Fylkesrådmannen fremmar i denne saka eit forslag til skriv, og ber om samtykke frå utvalet til å senda skrivet. Forslaget til skriv tar føre seg oppgåver og utfordringar innan trafikksikringsarbeidet som det er naturleg at eit nytt FTU tar eit særleg ansvar for. Vidare drøftar skrivet vidare satsing i trafikksikringsarbeidet i fylket, og oppmodar Vestland fylke om å setta seg høge ambisjonar for godt trafikksikringsarbeid, og tydelege prioriteringar for nytt FTU.

I saka vert det også gjort greie for arbeidet som vert gjort i desse dagar med å forma trafikksikringsarbeidet i det nye fylket. Det er utforma eit forslag til reglement som har vore handsama av fellesnemnda sitt arbeidsutval 29. april. I tillegg er det under utarbeiding ei sak til fellesnemnda 18. juni om tilskotsordningar til trafikksikring for Vestland fylke. Denne saka vert fremma no for å sikra at ein kan lysa ut tilskotsmidlar i 2019 for tildeling i 2020.

Økonomi: Vedtak i saka har ikkje verknad for økonomien i Hordaland fylkeskommune.

Klima: Vedtak i saka har ikkje innverknad på klimaet.

Folkehelse: Vedtak i saka har ingen direkte innverknad på folkehelse. Satsing på trafikksikring, som skriv frå FTU Hordaland vil oppmoda til, vil vera positivt for folkehelsa, gjennom færre trafikkulykker.

Regional planstrategi: Vedtak i saka er ikkje relevant for Regional planstrategi for Hordaland.

Forslag til vedtak

Fylkestrafikksikringsutvalet sluttar seg til forslag til skriv, og ber om at dette vert sendt fellesnemnda som innspel til budsjettprosessen for Vestland fylkeskommune.

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Reglement for trafikktryggingsutvalet - framlegg til FN-AU 29/4-19 (PS 17/2019)

Fylkesrådmannen, 14.05.2019

Bakgrunn

Syner til politisk sak 24/2019 frå møtet 2. april i FTU, der utvalet gjorde vedtak om ei uttale til fellesnemnda om satsinga på trafikksikring i det nye fylket. I vedtaket heiter det mellom anna at utvalet ber administrasjonen om å «*belyse for fellesnemnda nokre av utfordringane på trafikksikringsområdet som fylkestrafikksikringsutvalet har særleg ansvar for*». Etter avklaringar gjort i etterkant av vedtaket, vert det tilrådd at uttalen til fellesnemnda vert sendt som eit eiga skriv frå FTU Hordaland til fellesnemnda, med kopi til prosjektleiar. Det er naturleg at utfordringane administrasjonen vart beden om å belysa, inngår i utvalet sitt skriv. Skrivet kan sjåast som eit innspel til pågåande budsjettprosess, der ein ber om at trafikksikring vert gitt tilstrekkeleg prioritet.

Ut frå vedtaket som vart gjort i førre møte, fremmar Fylkesrådmannen her eit forslag til skriv. Fylkesrådmannen vil be om samtykke frå utvalet til å senda dette skrivet. Skrivet er tenkt signert utvalsleiar på vegner av utvalet. Først vil fylkesrådmannen kort gjera greie for arbeidet som vert gjort i desse dagar med å forma trafikksikringsarbeidet i det nye fylket.

Reglement for FTU Vestland

Prosjektleiar har jobba fram forslag til reglement for FTU Vestland, som vart presentert for fellesnemnda sitt arbeidsutval (FN-AU) 29. april (politisk sak 17/2019), saman med reglement for ei rekkje andre utval. Utarbeiding av reglementa vert gjort stegvis. Fullstendig framlegg til nye reglement vert lagt føre utvalet 11. juni. FN-AU innstiller til fellesnemnda, som innstiller vidare til nytt fylkesting. Reglement for FTU Vestland, slik det vart lagt fram for FN-AU 29. april ligg som vedlegg til denne saka. Det er jobba med å utforma eit mandat som gir utvalet tilstrekkeleg armslag til å handtera breidda av utfordringar i trafikksikringsarbeidet. Forslaget til reglement gir utvalet mandatet det treng for å følgja opp vegtrafikklova §40a, som gir fylkeskommunen eit ansvar for å tilrå og samordna tiltak for å fremja trafikksikkerheita i fylket. Forslag til reglement legg opp til at utvalet får ansvar for utarbeiding av eit handlingsprogram for trafikksikring.

Tilskotsordningar for Vestland

Det vert fremja ei sak for fellesnemnda 18. juni om tilskotsordningar for trafikksikring i Vestland fylke. Saka vert fremja no for å sikra at ein kan lysa ut tilskotsmidlar i 2019 og tildela i 2020. Det vert lagt opp til følgjande tre tilskotsordningar:

- Tilskot til fysiske trafikktryggingstiltak
- Tilskot til trafikktryggingssaktivitet
- Tilskot til utarbeiding av kommunale trafikktryggingssplanar

I utarbeidinga av dei føreslåtte tilskotsordningane har ein tatt utgangspunkt i dagens tilskotsordningar i Hordaland og Sogn og Fjordane. Kvart fylke har gjennom dagens ordningar gitt tilskot til meir eller mindre dei same type tiltaka, men ordningane har vore ulikt innretta og strukturert. Intensjonen har vore å vidareføra og forbetra dagens ordningar. Med forslag til ny tilskotsordning for fysiske trafikktryggingstiltak ønskjer me å halda fram med å stimulera kommunane til å realisera mindre, men viktige fysiske trafikksikringstiltak. Føreslått tilskotsordning for trafikktryggingssaktivitet gjeld førebyggjande og trafikantretta tiltak i det nye fylket. Ordninga vil vera breiare i si skildring av kva typar tiltak som passar inn under ordninga, samanlikna med dagens tilskotsordning for trafikksikringsarrangement. Den siste tilskotsordninga er ei vidareføring av ordninga for utarbeiding av kommunale trafikksikringsplanar, men kommunane sitt eigarskap til planprosessen vil verta tydelegare vektlagt i ny ordning.

Skriv til fellesnemnda – «Nytt fylke – større ansvar for trafikksikkerheita»

I samband med budsjettprosessen for Vestland fylkeskommune ønskjer fylkestrafikksikringsutvalet (FTU) i Hordaland å framheva ovanfor fellesnemnda det breie ansvaret og dei viktige oppgåvene innan trafikksikring som Vestland fylke skal ta hand om. Det er naturleg at FTU i Vestland får ei sentral rolle i dette arbeidet, og viktig at utvalet vert rusta for desse oppgåvene, både gjennom ressursar og mandat. FTU Hordaland vil difor belysa for fellesnemnda nokre av utfordringane innan trafikksikringsområdet som me meiner det er naturleg at FTU tar eit særleg ansvar for. Det gjeld mellom anna:

- Oppfølginga av vegtrafikklova § 40a om fylket sitt ansvar for trafikksikring
- Oppfølginga av arbeidet i fylket med etappemål etter nullvisjonen
- Oppfølginga av fylkeskommunen sitt ansvar i Nasjonal tiltaksplan for trafikksikring på veg
- At eit godt tverrfagleg fagmiljø innan trafikksikring i nye Vestland fylke vert sikra
- At trafikksikringskompetansen vert heva i kommunane
- Stimulering til aktivitet i heile fylket

Utfordringar, ansvar og moglegheiter

Vegtrafikklova §40a seier at fylkeskommunen har eit ansvar for å «tilrå og samordne tiltak» for å fremja trafikksikkerheita i fylket. Etter folkehelselova §20 har fylkeskommunen eit ansvar for å fremja folkehelse «innen de oppgaver og med de virkemidler som fylkeskommunen er tillagt». Fylkeskommunen skal innan folkehelsearbeidet i fylket vera ein pådrivar og ein samordnar. FTU er gjennom sin funksjon og sitt arbeid fylkeskommunen sitt fremste verktøy for å fylla denne rolla for det som gjeld trafikksikring. FTU er ein unik arena som samlar og gir moglegheiter for samordning av ulike, sentrale fagmiljø innan trafikksikring på eit regionalt nivå. Fylkeskommunen sitt ansvar etter vegtrafikklova gjeld også mot kommunane.

Nullvisjonen om at ingen skal verta drepne eller hardt skadde i vegtrafikken, er leiestjerna i trafikktryggleiksarbeidet. Med utgangspunkt i nullvisjonen er det sett ambisiøse nasjonale etappemål i Nasjonal transportplan (NTP) for reduksjon i talet på drepne og hardt skadde. Fylkesvise etappemål vert gitt gjennom Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerheit på veg. Etappemåla gir eit makstal på drepne og hardt skadde som me skal strekka oss langt etter for å koma under. Nytt FTU for Vestland bør ha eit aktivt forhold til fylket sine etappemål og trafikksikkerheitsutviklinga i fylket.

Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerheit på veg 2018-2021 er ein tiltaksplan under Nasjonal transportplan, og er eit samarbeid mellom Statens vegvesen, Politiet, Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Trygg Trafikk, fylkeskommunane og sju storbykommunar. Planen inneheld 136 målretta tiltak innan tretten innsatsområde. Fylkeskommunane har ansvar for oppfølging av 18 av desse tiltaka. Tiltaksplanen sikrar ein raud tråd i trafikksikringsarbeidet i Noreg. Her har også fylkeskommunen og FTU ei viktig rolle i å få kommunane til å dra i same retning.

Det er viktig å sikra eit godt tverrfagleg fagmiljø innan trafikksikring i det nye fylket. Trafikksikring gjeld ikkje berre veg og transport, men også mobilitet i eit breiare perspektiv, opplæring og folkehelse. Dette bør speglast i FTU si samansetting, og korleis ein jobbar med trafikksikring administrativt. I Hordaland har ein i dag eit tett og godt samarbeid med Trygg Trafikk. Det er viktig at denne partnerskapen vert vidareført. Ein ambisjon for eigen organisasjon bør vera å på sikt verta ein Trafikksikker fylkeskommune, der det systematiske trafikksikringsarbeidet på tvers av den fylkeskommunale verksemda vert styrka¹. Dei nye oppgåvene og den nye kompetansen som kjem inn i organisasjonen med avviklinga av sams vegadministrasjon frå 1. januar 2020, påverkar også trafikksikringsarbeidet. Ei viktig oppgåve vert å nytta denne kompetansen best mogleg, slik at eit godt trafikksikringsarbeid kan vidareførast.

Kommunane er viktige trafikksikkerheitsaktørar, men trafikksikringsarbeidet er ulikt prioritert kringom i kommunane. Personressursar sett av til dette arbeidet er ofte avgrensa, og det er behov for å kunne tilby faglege nettverk. Her vil fylkeskommunen kunne bidra til kompetanseheving og fagleg støtte gjennom konferansar, fagdagar, nettverkssamlingar og liknande. FTU Hordaland har sidan 2011 arrangert ein årleg

¹ Hordaland fylkeskommune har vedtak på å verta Trafikksikker fylkeskommune, men det har ikkje vore vurdert som aktuelt å gå i gang med eit slikt organisasjonsprosjekt no.

trafikksikringskonferanse, som har blitt ein viktig arena for dei som jobbar med trafikksikring i kommunane og i andre etatar. I Trafikksikker kommune-arbeidet får også kommunane tilgang på eit fagnettverk, i tillegg til at arbeidet med godkjenningsordninga medfører at kommunane i større grad må jobba på tvers av den kommunale verksemda. Trafikksikker kommune er ei viktig satsing for FTU Hordaland, og partnerskapen med Trygg Trafikk er avgjerande for kunne sikra kommunane god rettleiing og oppfølging i prosessane.

Ei viktig oppgåve for FTU er å stimulera til trafikksikringsaktivitet i heile fylket, både i kommunane og i frivillig sektor. Dette gjer FTU i dag mellom anna gjennom ei tilskotsordning. Dagens ordning bidrar til eit relativt høgt aktivitetsnivå, og gir det viktige haldningsskapande og trafikantretta arbeidet mange fleire hovud og hender enn kva fylkeskommunen aleine kan avsjå. Dette arbeidet er uvurderleg, og bør ha høg prioritet i Vestland fylke.

Trong for å oppretthalda krafta i arbeidet

Norsk trafikksikringsarbeid er så langt ei suksesshistorie. Dei siste åra har Noreg hatt dei lågaste dødsratane for vegtrafikkulykker i Europa, truleg også i verda. Likevel gir det ingen grunn til å kvila på laurbæra. Ein ser i fleire andre land (også i våre nærområde) at utviklinga har stagnert, eller går i feil retning. Å oppretthalde krafta i trafikksikringsarbeidet og ikkje ta seg råd til å kvila er kanskje nettopp ein av suksessfaktorane.

Heilt sentralt er også den norske samarbeidsmodellen, der ein jobbar kunnskapsbasert og breitt, og etter same mål nasjonalt, regionalt og lokalt. Som nyleg avdøde vegdirektør Terje Moe Gustavsen påpeikte under den nasjonale trafikksikkerheitskonferansen 2019, vil det krevja stadig større innsats av oss for å lykkast med å redusera talet på drepne og hardt skadde, jo lågare desse tala vert. Dette av di me har henta ut stadig større delar av potensialet for ulykkes- og skadereduksjon.

Vidare satsing

Det er framleis potensiale å henta ut på fylkesveg og kommunal veg, og i det systematiske trafikksikringsarbeidet regionalt og lokalt. Sjansen for å verta hardt skada eller drepent i trafikken er langt større på ein fylkesveg enn ein riksveg. Tiltak for å redusera og forhindra påkøyrslar og møte- og utforkøyringsulykker vil framleis vera viktige. Det same gjeld tiltak mot uønskt åtfærd i trafikken, og opplæring av framtidens trafikantar. I det systematiske trafikksikringsarbeidet bør Trafikksikker kommune vera ei satsing også i framtida. Her har fylka forplikta seg gjennom tiltak i Nasjonal tiltaksplan for trafikksikring. Etter kvart som nye kommunar kjem inn i dette arbeidet, vil behovet for midlar til satsinga auka. FTU Hordaland meiner dette vil vera ei god investering i trafikksikring.

Nye utfordringar dukkar også opp. Arbeidet med målet om at all vekst i persontransport i dei største byområda skal takast av kollektiv, sykkel og gange, vil gi oss fleire mjuke trafikantar i bytrafikken. Det er venta at dette vil medføra fleire alvorlege ulykker om ikkje ein satsar tyngre på trafikksikring enn i dag. For sykkel og gange er det også store mørketal på eineulykker, som i dag sjeldan vert registrert inn i statistikken over vegtrafikkulykker. Undersøkingar tyder på at mangelfull drift og vedlikehald har skylda for ein stor del av mørketalsulykkene.

Ei styrke ved trafikksikringsarbeidet i Noreg er at det er sterkt forankra i kunnskap om trafikksikring på system- og tiltaksnivå. Slik må også arbeidet halda fram med å vera. Fortsett framgang i arbeidet krev også at me skapar ny kunnskap og utviklar og testar nye reiskap og tiltak på område der me har utfordringar med å få ned ulykkestala. FTU Hordaland meiner at Vestland fylke må ta del i denne kunnskapsproduksjonen.

FTU Hordaland meiner alt dette talar for at FTU og trafikksikringsarbeidet i fylket bør styrkast ytterlegare i åra framover. Dette bør speglast i løyvingane til dette, bokstaveleg talt, livsviktige arbeidet. Fylkeskommunane vert endå viktigare trafikksikringsaktørar frå januar 2020 av, når me overtar forvaltninga av eige vegnett frå Statens vegvesen. Me vil trenga aktive fylkeskommunar for å lykkast med å nå både fylkesvise og nasjonale mål for trafikksikkerheit. FTU Hordaland ønskjer såleis at Vestland fylke set seg høge ambisjonar for godt trafikksikringsarbeid, og tydelege prioriteringar for fylkestrafikksikringsutvalet.